

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjszabása: Minden szó egyeztetés beiktatása 16, vas- tagon szedett betűkből 32 fillér. Állás- keresőkénél 10, ill. 20 fillér. Legkisebb hirdetés díja 2 pengő. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbé- lyegekben is. Jelígis levelekhez 20 fillér bélyeg mellékelendő.

Az erdőbényei aut. orth. izr. hitköz- ség a végkielégítés útján megüresedett és azonnal betöltendő metszői állásra pályázatot hirdet. Pályázhat oly magyar állampolgár, aki 3 elismert orth. rabbi kabóló-jával bír (cüzmasz hagidin-re is), kellemes baal t'filló, talmid-chóchom. Fi- zetés megegyezés szerint. Költségmegtér- ítésre csak a megválasztott tarthat igényt. Elnökség.

CSALÁDI HIREK

(Négy sorig P 4, azonfelel soronként P 1.)
Katz Ilonkát Tiszadáról eljegyezte *Schirmer László* Monok.

Gellis Gella Uzhorod, *Herman Abraham* Sevlus, f. hó 15-én há- zasságot kötnek Uzhorodon.

Dachner C. A. vallakszi (Galicia) főrabbi leányát eljegyezte *Laufer Naftóli* rabbi, *Laufer Mózes* rabbi fia, Debrecen.

Legfinomabb kivitelű, divatos paró- kák: *Altschülernél*, Budapest, VII., *Csányi-utca 12.* (Telefon: 1-310-79.)

Menyasszonyi ajándékok, óra és ékszerárak legmegbízhatóbb vétel és el- adási forrása GEBETTNER IMRE, Ujpest, Király-u. 47. Budapesti telefon: 2-945-60. Ekszertőzsde.

1a orth. kóser kolbász 2 P.

5 kg rendelésnél utánvét mel- lett, frankó. **Buchinger Frigyes Szombathely, Thököly-utca**

Parókat legszebb kivitelben készít hullámosított hajból; javítást, ondolást olcsón vállal

HEISZ JENŐNÉ parókakészítő és női fodrász, Budapest, **Király-utca 53.**

SZÖRME SZÜKSÉGLETÉT
STERN
SZÜCS
SZALONJÁBAN
ZEREGYE BE

Szombaton zárva.

BUDAPEST
DOROTTYA-UTCA 9.
TELEFON: 1-823-51.

Rendelések, átalakítások, prémezések legfinomabb minőség és kivitelben.

Apró hirdetések

PAPLAN! Pehely-, vatta- és gyap- júpaplanok: *Teicher J. Bp. Ker- téz-u. 48.* (Szombattartó cég.)

FÜSTÖLT libahús, Magyarország legolcsóbb beszerzési forrása: *Kornhauser Adolf, Debrecen, Simonffy-u. 1.*

HASZNÁLT ספרים, u. m. *Sasz, Túrím, Moginim, שירה* stb, állan- dóan. legolcsóbban: *Moskovitz Adolf* könyvkereskedőnél, *Deb- recen, Pásti-u. 2.* (Válaszbélyeg.)

בני בחור הריף ובני טובא, ורא ושלם מושלם בכל מעלות ומדות, נהמד למראה, למד ושנה בשיבה הרמה פרעםכורנ והוא מיכטר בהתרה הוראה מנאונים וצדיקים ניי ואבקש עכורו כה רב, אשר יוכל להשיג במקומו או בגלילו משרה קודש. המתכנים יהי נשלחים תחת סי' תכשיט

CHICAGOI gazdag ismerősöm, vallásos özvegy ember, négy (13, 12, 10 és 1 éves) gyermek atyja: házasság céljából levelezne, 35 évesnél nem idősebb, intelligens, egyszerű, komoly, szőke zsidónó- vel, aki odaadó hitvese lenne és a gyermekeknek az anyát pó- tolná. „Fényképkicserelés” jeli- gére küldendő leveleket a kiadó továbbít. (40 fill. bélyeg.)

JESIVAKON tanult, mindenhez értő, intelligens, 25 éves magas, fess fiatalember benősülne. „Val- lásos család” jelige.

SZAKÁCSNÉT, vagy férfiszaká- csot, aki már működött jobb orth. vendéglőben, azonnalra felve- zetek. *Klein Ignác* orth. vendég- lős, Debrecen, *Piac-u. 70.*

VILLAMOSON Pesten eltűnt kof- ferom, ezüstgalléros türkis ta- lisszal, két pár tfillinnel, chalef- fal stb. Beesületes megtaláló vagy vevő költségét szívesen megtérí- tem. *Grosz Vilmos* rabbi helyettes, *Paks, Vörösmarty-u. 11.*

VAS-, fűszer-, festőkereskedőségéd állást keres. Jártas kerékpár- katrészek eladásában, ismeri az ásványolajakat, járatos irodai munkában (gépírás stb.), önállóan végez adminisztrációs munkákat. Cím: *S. Zoltán, Rum, Posteres- tante.*

AZONNALI belépésre keresek oly nyomdászsegédet, kinek 30 havi működése munkakönyvében iga- zolja van. Merkur nyomda, Enes. **38 ÉVES** elvált asszony, saját tőké- vel befektetett, jóforgalmu város főtéri üzletével rendelkezik, férj- hez menne jócsaládból való, 40 körüli, talmudban jártas kereske- dőhöz (esetleg gyermekkel.) Jelige „Kereskedő”. (20 fill. bélyeg.)

HÉJJAS DIÓ, idej, kiváló minő- ségben kapható. *Groszmann* fű- szernagykereskedő, Fehérgyarmat **TERMÉNYÜZLETBEN** évek óta működő fiatalember, volt bócher, Pestvidékre vagy Dunántulra ál- lást keres. „Jó családból” (20 f. b.) **FELVESZEK** 16-18 éves, jó írású ügyes fiút 15—20 P fizetéssel és teljes ellátással. Malomszakmát elsajátíthatja. Négy középiskolát végzett előnyben. *Grünfeld Jenő, Hajdúböszörmény.*

JÓMEGJELENESŰ, intelligens, ügyes, kereskedő fiannak, ki nő- sülése után angróüzletembe betár- sul, keresek vallásos, orth. házból való 22-25 éves leányt megfelelő hozománnyal. „Hébert is tanult”. (20 fill. bélyeg.)

MEGNÖSŰLNE, életerős, 53 éves, jómódú vallásos, gyermektelen özvegy, kimutatható vagyonnal, intelligens családból, „Diszkréció”. (20 fill. bélyeg.)

GYÁROS fiam nőszülne 50 ezer hozománnyal. 29 éves, művelt intel- ligens, nagyon vallásos fiatalember. Hozzáilló leányos szülők le- velét kérem „Szigorúan diszkrét” jeligére. (20 fill. bélyeg.)

FÜSZER NAGYKERESKEDÉ- SEMBE, a szakmában kellő jár- tassággal bíró segédet azonnalra keresek. Jó családból való feltét- len szolid fiatalberek küldjék ajánlataikat. *Weinstock Mór, Szerencs.*

NÉMET intelligens zsidó lány állást vállalna gyermekekhez háztartás- ban, egyedülálló egyénhez. „Per- fekt” jelige. (20 fill. bélyeg.)

TÖBB évi gyakorlattal leányomat rőfős, rövidárú üzletbe adnám. „Szombattartó 1936.”

TERMÉNY, gyapjú, bor szakmá- ban jártas, érettségizett hadiárva, szombattartó állást keres. Cím: *Rosner Lajos, Kiskunmajsa.*

Új könyv!

Zsidók vagyunk, zsidók maradunk.

Irtó: Fischer Fülöp sárospataki főrabbi.
Tartalom
I. Válaszom egy kitért zsidónak „Vitam a rabbi- nusokkal” címmel, ellenem és dr. Hevesi Simon, a pesti izr. hitk vezető főrabbi elleni rópra- tára. — II. Dr. Hevesi Simon levele a szerzőhöz. — III. Dr. Fischer Benjámin: Vádkelés a térfüggetlenek ellen. — IV. A zsidó vallás és az emberi lélek másvilági sorsa. (Válasz dr. Strém Istvának.) — V. „Te areulütött intenzabor”. — VI. Izrael vándorútján. — VII. A „A törvényvallás” és a Val- lástörvény. — VIII. Szemelvények feljegyzéseim- ből és visszaemlékezéseimből. — IX. Chanuka es- télyek és négyválti estélyek. — A 96 oldalas könyv 1 pengő előleges beküldése ellenében kapható a szerzőnél.

Felelős szerkesztő és kiadóulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

Springer, Bethlen Gábor utca 33.

אללנעמינע יידישע צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:

Groszberg Lipót זצ"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS UTCA 26/C.
Telefon: 1-238-08. Csekk száma: 50.791.
Egész évre 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:

Groszberg Jenő

Budapest, Bécs és Róma visszautasította
a németeknek a hitlerizmus
átplántálására vonatkozó kívánságát

Az olasz külügyminiszter ber- lini tárgyalásainak, sajnos, zsidó mozzanatai is voltak. Reánk, ma- gyarországi zsidókra nézve, ag- gasztó volt már az is, hogy a né- metországi lapoknak túlnyomó része az utóbbi időben nagyon is egyoldalúan foglalkozott a ma- gyar állapotokkal s azt hangoz- tatta, hogy a zsidókérdés létkérdé- séssé lett az ország részére, pe- dig mi, akik itt élünk, úgy érez- zük, hogy sokkal nagyobb s fon- tosabb kérdései vannak az orszá- nak. Most a „Zsidó Távirati Ügy- nökség” azt közli, hogy biztos tu- domása szerint, a zsidóságra vo- natkozólag a következő történt a berlini tárgyalások folyamán:

A legfelsőbb német nemzeti szocia- lista körök rámutattak az olasz külügy- miniszter előtt arra, hogy Németország és Olaszország között, továbbá Német- ország és a barátságos államok, vagyis Ausztria és Magyarország között meg- egyezésnek kell létrejönni, a zsidókér- dés egyöntetűsége tekintetében.

Az olasz külügyminiszter visszaut- asította azt a követelést, hogy az olasz kormány állásfoglalását már Berlin- ben lerögzítse és arra is rámutatott, hogy ezt a dolgot először Bécs és Bu- dapest kormányaival kell megbeszélni. Miután közben az olasz-angol feszült- ség enyhülése komoly stádiumba lépett, az olasz körök felfogása megerősödött abban az irányban, hogy a zsidóknak német mintára való jogfosztásába bele ne menjenek.

A bécsi kormánykörök, miután a berlini kormányzat kívánságairól grófi Clano útján értesültek, teljesen elutasító álláspontra helyezkedtek és rámutattak,

egyrészt Ausztriának mint idegenfor- galmi centrumnak fontosságára, továbbá a belső politikai helyzetre.

A magyar külügyminiszter is csatla- kozott ehhez az elutasító állásponthoz.

Mindenesetre örvendenünk kell, hogy a német kísérlet nem sike- rült. Azonban az egész dolog mégis gondolkodoba ejtő. Hát eny- nyire jutottunk? Hát ennyire meg- valósult a mai zsidóságon a fen- yegető szózat: „chájechó t'lujim l'chó mineged... — életed függni fog előtted, rettednek kell éjjel- nappal és nem hihetsz az életed- ben”. Mi itten bajlódva járunk mindennapi kenyerünk után, munkáljuk egzisztenciánk kis ta- laját és nem is sejtjük, hogy alát- tunk dübörög a föld, hogy föld- alatti erők dolgoznak, hogy vul- kánon járunk, amely minden pil- lanatban kitörhet és a gyűlölet pusztító lavájával elboríthat min- dent. Még sohasem éreztük any- nyira a Tóra szavainak, a *Haaz- zimü* igéinek igazságát: „michücz t'sakkél cherev... — a határokon kívül fenyeget a kard és bent emész a félelem, ifjút is, hajad- ont is, escesemőt is, aggastyánt.” De folytassuk tovább *Haazinüt* és megerősödjünk hitünkben: „Ha- csak nem félnek — mondja az Úr — az ellenség bosszantásától, nehogy félreismerjék az ellenfe- leik, nehogy mondják: a mi ke- zünk erős és nem az Örökkévaló csinálta ezt.” Ez szóról-szóra így van. Ettől félni kell. A túltengő imperializmus kardjára üt s tank- jaiban bízik és azt hiszi, hogy az, ami nem sikerült Amolékknak, Hó-

monnak, Hadriánusnak, Torque- madának, az majd sikerül neki. — Óh, vegyük elő a *Tehillimet* és fokozottabb megindultságban, el- mélyülő áhitattal, a szív megren- dültségével könnyező lélekkel is- mételjük mindennapi imánk után a 83. zsoltárba foglalt sóhajt: „Ptenünk, ne maradj vesztég, ne hallgass és ne maradj nyugod- tan. Mert ime ellenségeink zúg- nak és gyűlölőid felemelik fejük- ket. A Te néped ellen terveznek álnokságot és tanácskozásokat folytatnak a Te védettjeid ellen. Azt mondják: jöjjetek, hadd pusztítsuk el őket és ne említették ezentúl többé Izrael neve”. És mondjuk el mélységes áhitattal a zsoltár végét: „Töltsetd el arcu- kat szégyennel és keressék a Te nevedet, óh Örökkévaló.” Azaz: nem bosszúért kiáltunk, hanem azért, hogy világosodjanak az el- mék, szünjön meg a rosszindulat, hogy az elkövetett igazságtalan- ság feletti megbánás legyen úrrá, hogy „keressék a Te nevedet, óh Örökkévaló”.

Hálával kell fordulnunk az Egek Urához, hogy egyes orszá- gok kormányainak bölcsesége megóvta az európai emberiség bé- kéjét és kultúráját a nagy er- köles összeomlástól, iszonyú tra- gédiától és megdöbbentő katasz- trófától.

Reméljük, hogy ez a terv végleg füstbe ment és nem fog ismét fel- színre kerülni.

De maga a dolog rávilágít a mi helyzetünkre, mint a reflektor, a

barátságatlan, sívár, fekete éjszakába. Azt hittük, hogy a XX. században sorsunk jobb lesz, mint a középkor sötét századaiban. Kiderül, hogy az elnyomás, a jogfosztás, a felelősségnélküli hatalmi vágy szelleme még mindig kísért, sőt most tombol csak igazán. Nem esünk és ne is essünk kétségbe az eseményeknek e megnyilvánulására, hanem erősödjék meg bizalmunk I'tenben. Érezzük át, amit *R. Jehajszüá ben Chanánjó* mondott, a gúnyolódó Hadriánusznak, Róma diktátorának.

— *Ha Izráel bárány, miképen tud fennmaradni heven farkas között?* — kérdezte a diktátor.

— *Elfelejtet, hogy milyen pásztor van ennek a báránynak!* — felelte a tannaita.

Ujabb antiszemita tüntetések

Az egyetemi hallgatók egy kis része szerdán újabb tüntetéseket rendezett. Kora délelőtt egy csomó fiatalember — élükön nyilaskeresztesekkel — a Trefort-kert bezárt vasrácsa előtt zajosan tüntetni kezdett, majd benyomta a kaput, behatolt a kertbe és ott zsidóellenes röpiveket szórt szét. Ezután elindultak a bölcsészeti egyetem épülete felé, annak kapuját benyomták és végigsiettek a tantermeken. *Zsidóvallású egyetemi hallgatókat azonban nem találtak, mert azok nem mentek el az előadásokra.*

Délután ismét csoportokba verődtek a Trefort-kertben, ahol több szónoklat hangzott el. A csoportok ezután az országház elé vonultak, majd öttagú diákküldöttség ment fel a képviselőház háznagyjához hivatalába, ahol előadta, hogy a miniszterelnökkel óhajtat beszélni. *Putnoky Mór*ic háznagy közölte a diákokkal, hogy a miniszterelnök szerdán nem tartózkodik a fővárosban, jelent-

Vallásos felfogásunk szerint a szenvedés nem véletlen, minden zsarnokság I'ten fenytő eszköze, minden kényúr I'ten ostora és ezért sorsunk bizonytalansága fűzze lelkünket még szorosabban az I'teni irgalomban való hitünkhöz. Bízunk az Örökkévalóban, aki országok és nemzetek sorsát irányítja, akinek „*kezében van az uralkodók szíve és ahová akarja, oda irányítja*”. S akkor előkészítjük az I'teni irgalom hatásosabb, az egész emberiségre terjedő kiáradását, hogy bekövetkezik az az idő, amelyért nagyünnepünkön könyörgünk: „A jogtalanság nemuljon el, minden gonoszság füstként muljon el, távolítsd el a fennhéjázás uralmát a földről és Te egyedül fogsz uralkodni összes teremtményeiden”.

kezzenek csütörtökön délelőtt a miniszterelnökségen. A rendőrség felszólítására ezután szétszórtak.

Este negyedhét óra tájban fiatal emberek köztük egyetemi hallgatók szállingóztak az Angol-Magyar Bank Vilmos császár-út 32. számú palotájának környékére. Néhány nappal ezelőtt ugyanis az egyetemen röpiveket osztogattak, amelyek felhívják az ifjúságot, hogy tüntessenek három budapesti nagybanc épülete előtt. A rendőrség erről idejében értesült és nagy készültségeket rendelt ki a szóbanforgó banképületek környékére. Az Angol-Magyar Bank, a Kereskedelmi Bank és a Hitelbank épülete előtt detektívek és polgári ruhás rendőrök állottak. Mikor a Vilmoscsászár-úti karhatalom parancsnoka látta, hogy a fiatal emberek csoportosulni kezdenek, a rendőrök beszorították őket a Bank-utcába, egy részüket pedig az V., kerületi kapitányságra kísérték.

— והכנת ברכה אל תוך ביתך —

Használjon Á L D Á S cipőpasztát

Gyártja: **Oberländer, Ujpest, Kassai-utca 49.**
Pártoljon szombattartó céget! Kérje mindenütt!

JUBADONT

orth. kóser fogkrém

Kérje mindenütt!

orth. kóser sütőport

A budapesti orth. hitközség rabbiságának felügyelete alatt készülnek.
Gyártja: **FELES ISTVANNÉ Budapest, VII., Rottenbiller utca 8.**

Legújabb a Szentföldről

Jeruzsálemből táviratozzák: A királyi bizottság, miután behatóan tanulmányozta a kormány által előkészített anyagot, megkezdte érdembeli munkáját. A kihallgatások a kormány reprezentánsainak jelentéseivel vették kezdetüket. Az első vallomást a bizottság előtt *sir Arthur Wauchope* főkormányzó tette, aki általános jellegű beszámolót adott az ország helyzetéről. A főkormányzó nyilatkozatát a kormány egyes ügyosztályainak vezetői egészítik ki.

Az angol tisztviselői kar reprezentánsainak kihallgatása után a Jewish Agency exekutívjének, a Vaad Leumi, az *Agudasz Jiszróel* és a többi szervezetek és intézmények vezetői járultak a bizotts. elé.

A heti szidrához

„*Vajachajm v'hinné szülom müczov arczoh v'rajsaj magiá hasomójmó, v'hinné mal'aché Elajkim ajlim v'jarjdim baj* — s (Jákob ösapánk) álmodá: ime, létra van a földre állítva, melynek felső vége az égig ér s ime I'ten angyalai jönnek-mennek rajta.”

„*Szülom*” (סולם) létra) betűinek számértéke 136, egyenlő „*kajl*” (קל) hang) szónak számértékével. A jámborok imáinak hangja létra, melyen az angyalok járnak fel az égbe. „*Szülom*” szó egyenlő *momajm* (מומין) pénz) és *ajni* (עני szegénység) szavak számértékével. A létra fokáról magasra hághatunk, le is zuhanhatunk.

„*Szülom*” (סולם) betűiből a „*szemel*” (סמל) bálvány szó képezhető. I'ten megmutatta Jákob ösatyáknak, miként fog majd egykoron Izráel bálványt imádni. *Szülom* (סולם) egyenlő *Szináj* (סיני) számértékével is. A szinájhegyi kinyilatkoztatás is meg lett Jákobnak mutatva. *Szülom*-szó betűi másként rendezve, *L'mász* (למס) adófizető szót adják, mellyel a zsidó száműzetés, a göllusz volt Jákobnak jelezve.

(Baal Hatürim)

„*Vajifgá bámókajm vajólen som*” Jákob megérkezett azon helyre és meghált ott. Ebből magyarázzák bölseink, hogy Jákajvóvinü volt a Mááriv-ima megalkotója. Bölseink szerint ugyanis a „*Vajifgá*” szó nemesak megérkezést, hanem imádkozást, könyörgést is jelent.

Közli: Ragendorier Samu, Szombathely.

A felsőházi képviselet betöltésének kérdése a Központi Bizottság ülésén

— Tavasszal lesz a százas bizottság választása —

Az Orth. Központi Iroda a következő kommunikét adta ki:

November 17-én tartotta az Orthodox Központi Bizottság rendes évvégi ülését. Az ülést *Kahan-Frankl Samu* elnök vezette és a Központi Iroda részéről még *Hartstein Lajos* ügyv. elnökhelyettes és *dr. Reiner Imre* jogtanácsos vettek részt a tanácskozáson. A bizottság rabbi-tagjaiból *Strasser Salamon* debreceni, *Kohn Farkas* csornai, *Teitelbaum Nafaly* nyírbátori és *Snyders Bernát* győri főrbibik, a világi tagok közül *óbudai Freudiger Abraham* m. kir. kormányfőtanácsos, *Korein Dezső*, *Klein Márkus* (Budapest), *Bernfeld Sámuel*, *Krausz Mór* (Debrecen), *Steiner Vilmos* (Pápa), *Mandula Mór* (Miskolc), *Németi Sándor* (Nyíregyháza), *Kornitzer Salamon* (Szerencs) és *Berger Benő* (Újpest) jelentek meg. A napirenden levő ügyek *Kahan-Frankl Samu* elnök és *dr. Reiner Imre* jogta-

nácsos előadásai alapján kerültek tárgyalásra. A bizottság összes tagjai élénk részt vettek az ügyek megvitatásában.

Napirend előtt *Kahan-Frankl Samu* elnök megrendülten emlékezett meg apósának és elődének *Frankl Adolf z. c. l.* örökös tiszteletbeli elnöknek, az orthodox zsidóság felsőházi képviselőjének elhunytáról. A boldogult végakaratára folytán — aki minden emlékbeszéd elmondását megtiltotta — nem méltathatta kellően személyét és munkásságát, úgy, hogy csak a súlyos vesztését bejelentésére szorítkozott. *Kahan-Frankl Samu* elnök szavait a bizottság tagjai mély megindultsággal állva hallgatták végig és *Kornitzer Salamon biz. tag* indítványára elhatározták, hogy *Frankl Adolf elnök emlékére alapítványt létesítenek*.

Kahan-Frankl Samu elnök örömeinek adott kifejezést afelett, hogy a bizottság egyik kiváló

tagja *óbudai Freudiger Lipót* m. kir. kormányfőtanácsos igen súlyos betegségéből szerencsésen felépült, továbbá, hogy *Hartstein Lajos* ügyvezető elnökhelyettes egészségi állapota is annyira javult, hogy a bizottsági ülésen megjelenhetett.

A napirendre térve a Központi Bizottság úgy határozott, hogy

tekintettel az orthodox felsőházi képviselet betöltésének aktualitására, az országos képviselőségi választást purim és peszach közötti időre halasztja el.

A napirend további során a folyó ügyeket tárgyalták. Ennek befejeztével *óbudai Freudiger Abraham* pénzügyi bizottsági elnök vezetéssel a pénzügyi bizottság ülésezett. A számadások bemutatása alapján a bizottság — köszönetének kifejezése mellett — *óbudai Freudiger Abraham* elnök jelentését tudomásul vette és részére a felmentvényt megadta.

Az orthodoxia autonómiája Magyarországon és az utódállamokban

December végén az erdélyi országos képviselőség összeül, hogy a lejárt mandátum folytán újabb 6 évre megválassza az ottani irodai vezetőséget. Ebből az alkalomból *Gabel Vilmos*, a nagyváradi orth. hitközség főtitkára, a Homez-ben cikket írt, melyben összehasonlítja a régi Magyarország területén megalakult különféle orthodox szervezeteket.

— A legrégebb — írja — a magyar orthodoxia, a jelenlegi Magyarország egész területére kiterjed. Mellette és nem ellene, csak a neológianak van egy, ugyancsak az egész országra kiterjedő szervezete és a két zsidó faktoron kívül semmiféle más tényező nem akar és nem is tud a zsidóság egyéges szervezete lenni, sem népi, sem hitbéli alapon. A hatóságok a minisztériumtól kezdve a legkisebb jegyzőségig a felekezetek törvénybe iktatott autonómiáját a legmesszebbmenő mértékben

respektálják és a hívek maguk is tudatában vannak az autonómia fontosságának. Belülről támadás nem fenyegetheti, kívülről sem, mert egymást is respektálják a zsidó felekezetek és ugyanúgy a sajtó is. Ami maga az orthodoxia helyzetét illeti, az államhatalom és a közvélemény jóindulatú sem-

legességét élvezzi, tehát ha ott sem minden arany, ami fénylik, mégis: az orthodoxia, kitaposott, járt utakon halad, kipróbált, tapasztalatokon megedződött vezetőkkel az élen.

— *A szlovenszkói, illetve ruszinszkói orthodoxia helyzetét a csehszlovák állami mentalitás*

ALBA KÓKUSZSIR

100 százaléig édes kókuszdióból készül,
a budapesti orthodox rabbiság felügyelete alatt

Sütemények, torták, halfélék, barcheszek pompás ízét, jól sikerült elkészítését biztosítja.

1/4 kg-os kocka ára 60 fillér.

ALBUS gyártnány

adja meg, mely a felekezeti dolgokba való beavatkozást a lehető legnagyobb mértékben elhárítja magától, ha azok az állam közvetlen érdekeit nem sértik. Nem lehet szó tehát arról, hogy kívülről álló tényezők, állami kedvezésekkel nyúlhassanak a felekezet autonómiájába, nem lehet szó arról sem, hogy a zsidó felekezetek bármelyike a törvény előtt valami hátrányba juthasson más vallásokkal szemben. És ha ott mégis vannak zavarok, azok kizárólag belülről erednek, mint a még gyenge zsidó politikai iskolázottság szimptomái.

— *Jugoszláviában* majdnem ugyanez a helyzet, hogy a neo-

lógia, illetve a történelmi Szerbia zsidósága inkább előmozdítja az orthodoxiát, mintsem, hogy akadályozná.

— *A burgenlandi orthodoxia* az összes zsidó hitközségek szervezeti alapját képezi, belső ellenféltől, versenytárstól tehát nincs mit tartani.

— *Mily más képet mutat az erdélyi orthodoxia.* Mindenekelőtt már abban is különbözik a többitől, hogy a szervezet az ország területének csak egyharmadára terjed ki, zsidó lakosságának csak egy negyedét foglalja magában és nem a leggazdagabbakat. Nyelvi-
leg is elüt a többitől és belső

konstrukcióját az askenáz-szefárd különbségek mellett még igen jelentékeny világnézetbeli különbségek is determinálják. Politikailag kisebbségeknek vétetnek, nyelvi-
leg és vallásbelileg, sőt származásbelileg is és ezzel a felfogással együtt járnak mindazok a hátrányok, amelyek ebből a helyzetből származnak. Minden, ami a zsidóságban vagy, vagy befolyás a román politikásokra, a román kormányra nézve még fennáll: az orthodoxián kívül áll, közömbösen, nem megértően, sokszor ellenségesen, mert nem tudja megérteni az orthodoxia szeparációját, nem tudja méltányolni és tehát nem is akar érette küzdeni.

Bálványimádás a XX. században

Az egyik napilapban elbeszéli egy indiai utazó, hogy az *indiai templomokban még most is áldozatot mutatnak be isteneknek és istennőknek,*

Kalkuttában egy bálványtemplom oltárán éjjel-nappal hétpercenként egy kecskét áldoznak.

Ez a híradás alkalmas arra, hogy a zsidó embert gondolkodásba ejtse és a Tóra egyik mélységesen böles törvényére ráirányítsa a figyelmet. Látjuk, hogy a pogányság nem változott meg. Hiába voltak Indiában évszázadok óta nagy bölesek, a nép a maga nagy tömegében megmaradt bálványimádónak. A Tóra volt éppen az, amely nemesak a papokat akarta vallásilag emelni, hanem az egész népre vonatkozólag kiadta a parancsot: „Legyetek nekem papok birodalma”. A Tóra az ördögöket, illetőleg bálványo-

kel nyúlhassanak a felekezet autovezi, amely hitnek maradványaként most olvashatjuk, hogy Kalkuttában hétpercenként kecskét áldoznak. Hétpercenként bizonyára azért, hogy minél nagyobb legyen az áldozat. A görögöknél is bizonyos alkalomkor száz ökröt áldoznak. Innen ered az a kifejezés: „hekatomba”. Archimedes görög matematikus, amikor föltalálta az ő egyik tételét, száz ökröt áldozott. Ezzel kapcsolatban mondta azután gúnyosan *Börne*, a kitört zsidó író: „Ha valami igazságot feltalálnak, akkor reszketnek az ökrök.”

A sok áldozás pogány felfogásával, szembehelyezkedést lát a *Rambam* a tórai áldozatok bizonyos előírásaiban. Ezt a kérdést ő a *Majre Nevüchim* műve harmadik részében tárgyalja, amikor a miezvík értelmét kutatja. Szerinte azért nem volt szabad a

Szentélyben az Egyetlennek bemutatott áldozat húsát két napnál tovább tartani, hogy ne álljon elő a sok áldozat lehetősége. És ezért rendeli el a Tóra, hogy naponként reggel és este csak egy darab kötelező áldozatot mutassanak be. Némelyek ugyan nem fogadják el a *Rambam* e magyarázatát, de az indiai híradás kétségtelenül kidomborítja előttünk azt a körülményt, hogy még él az a pogányság, amely ellen a Tóra felvette a küzdelmet, amikor a halottak áldozatai (*zivché mé-szim*), azaz a halott bálványoknak bemutatott áldozatok helyett, ráirányította a figyelmet az egyetlen egy I'ten felé s az öneki bemutatandó hódolat helyes formái felé.

ארוסה' נשר
**KARME
PENZIÓ**
BUDAPEST
ANDRÁSSY-UT 43.

Elsőrangú villamos és autóbusszösszeköttetés a város minden irányában. Modern kényelemmel berendezett folyóvízes szobák, elsőrangú — kívánatra díjtás — ארוסה' נשר konyha.

Referencia:
Bpesti orth. rabbiság
Friedmann Józsefné
Andrássy-út 43.
Telefon: 1-289-67.

POLLÁK SAROLTA

kozmetikus, az ország legismertebb és legmodernebb
ANDRÁSSY-ÚT 32. kozmetikai intézete. Szépségápolás, villamos szőrtelenítés, szemölcsirtás. kvarc „Miracle” hajeltávolítószer Tanítványképzés.

Valódi ezüst menórák
dús választékban, már 24 pengőtől.

Heiden Leó

ékszerésznél

Budapest, Király-utca 21. Telefon: 1-381-10.

Saját üzem. Gyári árak. Szombaton zárva.

A királyi bizottság Palesztinában

— **Ujból zarándokolnak a szent helyekre** —

Mint a *Zsidó Újság* már jelentette, az angol királyi vizsgálóbizottság mult esütörtökön megkezdte működését Jeruzsálemben. A kormányzó palotában zajlott le ünnepélyes keretek között a bizottság első és nyilvános ülése, amelyen az első beszédet *Sir Arthur Wauchope* főkörmányzó tartotta, aki kijelentette, hogy bízik a bizottság bölcsességében, tapasztalataiban és autoritásában és reméli, hogy sikerülni fog előkészíteni az igazságos és mindenkit kielégítő megoldás útját.

Lord Peel a bizottság elnöke válaszolt ezután a főkörmányzónak. Kijelentette, hogy a bizottság minden részrehajlás és pártoskodás nélkül fogja tanulmányozni a megoldásra váró kérdéseket és határozatait minden befolyástól mentesen fogja meghozni.

A királyi bizottság megérkezése egészséges összefogásra vezette az egész palesztinai zsidóságot. Mult hét kedden konferenciára ültek össze a palesztinai zsidó testületek és szervezettek összes képviselői, hogy előkészítsék az egységes állásfoglalást mindazon kérdésekben, amelyek a királyi bizottság elé kerülnek. A konferenciát a *Jewish Agency* exekutívéje hívta egybe. Az exekutívé tagjain kívül a Vaad Leumi, az *Agudasz Jisroel*, a városi tanácsok zsidó tagjai, a fő-rabbinátus, a zsidó parasztagzák, a zsidó iparosok szövetsége, az általános zsidó munkásszervezet képviselői és számos zsidó előkelőség vett részt az értekezleten.

Duschinsky főrabbi, az *Aguda* nevében proklamációt tett közzé, melyben üdvözli a királyi bizottságot. A főrabbi felhívja az ország zsidó lakosságát, imádkozzanak azért, hogy a bizottságnak sikerüljön megteremteni a békét Palesztinában.

Hasonló felhívást tett közzé az anglikánus püspök. Ezzel szemben a főmufti, akit hasonló felhívás kiadására szólítottak fel a többi egyházfők, megtagadta a békeszózat aláírását.

Jeruzsálemi körökben attól tartanak, hogy a királyi bizottság munkájának megindulásával egyidejűleg a terror csapatok is újraindítják harci tevékenységüket. Ez-

ért széleskörű intézkedéseket fogantatosítottak a palesztinai hatóságok. Angol csapatok indultak a hegyek közé, a terrorbandák ártalmatlanná tételére.

Jóllehet, az utóbbi napokban nagyobb katonai egységeket vontak vissza Palesztinából, az ottmaradt angol haderők így is 15 ezer főre rugnak és ezek a csapatok mindaddig az országban maradnak, amíg a királyi bizottság befejezi munkáját. Gondoskodás történt a csapatok téli ellátásáról is.

A „*Palesztine Gazette*” különkiadása közli, hogy új rendelet jelent meg, mely bírói jogokkal ruházza fel a királyi bizottságot, amennyiben lehetővé teszi, hogy büntetés terhe alatt idézzen be tanukat. Ez

első válasza a kormánynak az arabok azon elhatározására, hogy bojkottálni fogják a bizottságot.

A zavargások hónapjai alatt tudvalevőleg életveszélyes volt a jeruzsálemi Szentfal, a „*Kajszél Maarovi*” megközelítése. Most, hogy az atmoszféra már nagyjában tisztult, ismét elzarándokolnak a hívők a Szentély eme maradványához, ahonnan — amint talmudböléseink tanítják — sohasem mozdult el a Sechina glóriája.

Ugyancsak nagy zarándoklás folyik ujból, Ráchel őszanya sírjához, ahová szintén nem lehetett eljutni az utóbbi hónapokban. Különösen nagy közönség gyűlt egybe a sírnál Chesvon 11-én, Ráchel őszanyánk Jahrzeit napján.

Zsarnokok bűnhődése

A spanyol polgárháborúval kapcsolatban felemlítik az újságok, hogy a zsidóknak 1492-ben történt spanyolországi kiűzetése óta, a spanyol uralkodóknak egy nagy része degenerált és beteg ember lett. Így például V. Károly epilepsiában szenvedett, anyja éveken keresztül magával cipelte meggyilkolt férjének koporsóját. Ezt a betegséget úgy hívják: *nekrophilia*, azaz a halálhoz való beteges vonzódás.

Érdekes, hogy ezt a betegséget ismerik böleseink, *Bovo-Bászró* elején különös dolgot találunk Herodesről, aki tudvalevőleg edomita származású férfiú volt, az idők folyamán hatalomra tett szert Zsidóországban, s miután legyőzte a civakodó makkabeusi házból való testvéreket, önmagát tette meg királynak; a zsidó közvélemény azonban nem ismerte el törvényes ural-

kodónak, hanem úgy beszélt róla, mint „*edomita szolgáról*”. A Talmud idézett helyén az van mondva, hogy kiírtotta a chasmeusok egész családját és nem maradt csak egy fiatal leány, akit el akart venni, a leány azonban inkább a háztetőről ledobta magát és nem akart családjá gyilkosának neje lenni, de előzőleg azt kiáltotta Herodes felé: „aki azt fogja mondani magáról, hogy a chasmeusok családjából való, az csak szolgál”. Célzás arra, hogy Herodes a makkabeusi család törvényszerű utódjának tartotta magát, mert nőül vette a makkabeusi családból származó Mariamnet, akit később kivégeztetett. A talmudi hagyomány erre nem tér ki, csak azt mondja, hogy az *öngyilkos leány holttestét bebalzsamozta mézbe és magánál tartotta 7 estendeig*. Nyilván ez is nekrophilia.

STÜHMER UJDONSÁG

A TIBI

CSOKOLÁDÉ

A midras legendáiból

Szidon városában élt egy dúsgazdag zsidó, akit mindenki tisztelt és nagyon becsülték őt a pogányok is. Hitvese olyan gyönyörű volt, mint Sára ósanyánk, akinek tündöklő szépsége beragyogta egész Egyiptomot. De ez a dúsgazdag ember még sem volt boldog: gyermeki kacaj sohasem csendült fel házában s nem vidította fel az ő lelkét. És komoran hallgatta az embereket, akik szemrehányóan mondták neki:

— Nem tanították-e a bölesek, hogy ha valaki tíz esztendeig élt a feleségével s nincs gyermeke, vissza kell adni a hozományt, s el kell válni, amint a törvény előírja?

Mások viszont a feleséget kárhóztatták. Ugy vélték, túlságosan büszke a szépségére, s gögjét az I'ten meddőséggel bünteti. Egy reggel tehát Szidon leggazdagabb kereskedője feleségével együtt megvárta R. Simon ben Jajchóit a háza előtt, meghajoltak és üdvözölték.

Rabbi Simon nem nézett az asszonyra, mégis megérezte, hogy jelenlétének ígérete betölti az egész házat, mint azokból a virágokból készült tömjén füstje, amelyeket az Imádság angyala szólt. És a Rabbi azt is megérezte, hogy az asszony sír. Akkor a férj felemelkedett és így szólt:

— Látod, több mint tíz éve már, hogy feleségül vettem Esztert: akkor husz éves voltam és igaz vágyam volt, hogy engedelmességek annak a parancsolatnak, mely azt mondja: aki nem nőül meg, miután betöltötte huszadik életévét, mindennap vétkezik az I'ten ellen. Eszter, Szidon legkiválóbb leánya volt: én pedig mindig a legédesebb és legkedvesebb feleségnek tartottam a föld kerekén. Azóta gazdag kereskedővé lettem. A tyrusiak jól ismernek engem s Karthagó kereskedői esküt mernek tenni, az én nevemre. Számatlan hajóm van, amelyek elefántesontot és aranyat hoztak nekem Ophyrből és megbecsülhetetlen drágaköveket Keletről. Vannak csodaszépen kidolgozott onyx vázaim és smaragd kupáim, vannak lovaim, hintóim. Nincs olyan hereg, aki gazdagságommal vetekedhetnék. És mindezt a Legszentebb — dicsértessék az Ő Neve — áldásának köszönhetem és Eszternek is, a feleségemnek, aki okos és derék és jó tanácsokkal lát el engem. Mindazonáltal ő rabbi, örömet odaadtam volna minden va-

gyonomat, ha fiam született volna, hogy mint atyát is ismerjenek Izráelben. A Legszentebb azonban nem teljesítette kívánságomat, így tehát azt kell hinnem, nem vagyok méltó arra, hogy ilyen szép és jó feleségtől szülessen gyermekem. Ezért kérlek, ird meg nekem a válási iratokat, mert elhatároztam, válólevelet és szép hozományt adok Eszternek, hogy ne nézzenek mireánk szemrehányó tekintettel.

És Rabbi Simon ben Jajchói elgondolkozva simította végig ezüstös szakállát. Templomi csendesség állott be. És mint a messzi tenger halk moraja, elgyöngülve hallatszott Szidon kereskedelmi életének zsongása... Akkor megszólalt Rabbi Simon:

— Fiam, nagy port verne fel Izráelben, ha úgy cselekednél, mint ahogy tervezed, hirtelen, a szokásos kihirdetés nélkül. Az emberek azt hiszik, hogy Eszter nem jó feleség, vagy hogy te voltál túlságosan haza, rendez lakomat hívd meg arra barátaidat, a feleséged ismerőseit, s mindazokat, akik jelen voltak az esküvődön. Beszélj velük nyíltan, mint becsületes ember szokott — becsületes emberrel. Magyarázd meg nekik, miért cselekszel így és értesd meg velük, hogy Eszter nem követte el a legesekélyebb hibát sem. Aztán másnap gyere el hozzám, s akkor majd megkapod az írást.

Rendeztek tehát egy nagy vacsorát és számtalan vendéget hívtak meg: ott voltak mindazok, akik jelen voltak Eszter nászszakomáján. Patakokban folyt a bór, párologtak a sülték az aranytalakon és minden vendég mellé egy onyx kupát állítottak. És a férj a jelenlevők előtt feleségéhez fordult és szeretettel mondta neki a következőket:

— Tíz boldog éven át éltünk együtt, Eszter, s nagyon szerettük egymást. Ha most el kell válnunk, te tudod legjobban, hogy ez nem azért történik, mintha most kevésbé szeretnélek, hanem azért, mert a Legszentebbnek úgy tetszett és nem áldotta meg házasságunkat gyermekkel. És hogy bizonyítsam, hogy még mindig szeretlek, csak javadat akarom, az a kívánságom, hogy a házamból mindent magaddal vigyél, amit csak akarsz, legyen az bár minden aranyam s összes megbecsülhetetlen értékű drágakövem.

... Mindenki ivott. Az éjszaka vidáman és éneklés közben telt el, míg nem a vendégek feje megnehezült, s fülük zúgott, mint a méhraj zsongása. Szakálluk immár nem remegett a kacagástól és mélységes álom terpeszkedett rájuk.

Ekkor Eszter előszólította szolgáit és így szólt:

— Nézzétek! Férjem mélyen alszik! Vigyétek csendesen atyám házába: én is jövök.

Reggelre a férj felébredt: ismeretlen házában és szobájában találta magát. Azonban a gyönyörűséges nő jelenléte, az elefántesont ujjacskák, melyek szakállát simogatták, a párna lágyasága, melyeken feje pihent, az ő szemébe néző sötét szemek csillogása, mindez nem volt neki idegen. — kitalálta, hogy Eszter karjai között pihen. Még mindig az éjszaka fájdó álmainak hatása alatt volt és felkiáltott:

— Mit tettél, Eszter?

És Eszter édesebb hangon felelt, mint a fügefá lombjai között turbékoló galamb:

— Oh, uram, nem hagytad-e meg nekem, hogy válasszam ki és vigyem el magammal házából azt, amit legjobban szeretek? És én téged választottalak és elhoztalak ide atyám házába, mert téged a világon mindennél jobban szeretlek. El fogsz-e kergetni most magadtól?

És a férj könnybelábadt szemével nem láthatta feleségét, de hallotta hangjának muzsikáját, amely mint Ruth oly régi, s az érző, egymáshoz vonzó szívűeknek mégis oly fiatal mondasát susogta:

— Ahová te mész, oda megyek én is, ahol felütöd tanyádat, ott van az én lakásom is. Csak a halál választhat el bennünket...

Azután mint ezüst szobor, a napfényben ragyogóan, megjelent az ősz Rabbi Simon fenséges alakja és áldásra emelte karjait:

— Egy a mi Urunk I'tenünk: adja, rátok örökre való áldását. Adja, hogy szíveitek összeolvadjanak a szeretetben, mint ahogy az ügyes ötvös összeolvastja az aranyat! Adja az Ur, hogy e derék asszony hasonlatos legyen Ráchelhez és Leához, akik újból megalapították Izráel házat. És látni fogjátok gyermekeiteket és gyermekeitek gyermekeit az Ur Házában!

És valóban az Ur megáldotta Esztert. S beteljesedett emberünkénél a szoltáros szava: Nejed mint a viruló szőlőt... fiaid hasonlóak az olajfa palántákhöz, asztalod körül... s meglátod gyermekeid gyermekeit, béke Izráelben...

Zsidók az iraki forradalom országában

Az iraki forradalom eseményei ráirányítják a figyelmet a zsidóság ottani helyzetére. Kétség nem fér hozzá: zsidók régebben laknak ott, mint arabok, mégis úgy kezelik őket, mintha idegenek lennének ezen a földön.

Az egykori Ninvé városát, most Moszulnak hívják; ott van egy régi földalatti templom, amelyről a legenda azt tartja, hogy Élijóhá próféta többször megjelent ott az imádkozóknak.

A főváros Bagdad, régi zsidó letelepülés. A Talmudban (Bróchajsz 54) említve van egy Rav Hüna Bagdadból. Bagdad környékén egy pálmaligettől környékező barlangot mutatnak, amelyet Ezró sírhelyének tekintenek. Ugyancsak ezen a környéken mutatják Doniélnek, továbbá Jechezkel és Czfanjú prófétáknak a sírját. A hagyomány szerint ott van Jehajsiá főpapnak sírhelye. (Ezró széferje szerint ő és Zerubóvel vezette Babilóniából a Szentföldre hazamenő vándorló csoportot, és így nemegyszer világot, hogy hogyan találják sírját Babilóniában.)

A jelenlegi Irákban 3 millió ember lakik, közöttük 120 ezer zsidó, de Bagdadban magában 80 ezer zsidó él. Egyrésztük meggazdagodott, például a Szaaszon és a Kadux családok, amelyek emberbaráti tevékenységükről is híresek. A zsidók nagy része azonban rendkívül szegény. Ruházatban, beszédben, életmódban teljesen elarabosodtak. Feisal régi király pénzügyminisztere, a Szaaszon családból származott.

A zsidók helyzete azonban rohamosan megrosszabodott amióta

Tükrök,
új és használt, olcsón
Népszínház-utca 33.

Divatos, izléses **parókák** hullámos hajból
PIECHNIK és MECHTL-nél
Hajműterem IV., Váci-utca 18. Mérsékelt árak!

Gazi, az új fiatal király lépett a trónra. A bajok már akkor kezdődtek, amikor az angolok politikai okokból független államnak nyilvánították Irakot és a függetlenséget azzal mutatták meg, hogy a köztük lakó asszír-keresztényeket úgyszólván kiirtották. Azóta állandóan félni kellett, hogy ilyen radikális módon fogják elintézni a kisebbségi kérdéseket. A legutóbbi arab zavargások idején az iraki zsidók kényszerülve voltak, a zsidókat gyilkoló arab bandákat támogató akcióhoz hozzájárulni. Pedig a már említett Szaaszon Jechezkel volt az, aki a genfi érte-

kezleten képviselte Irak érdekeit és kivívta a mandátumbizottságnál az ország függetlenségének elismerését.

Az országhoz tartozik Kurdisztán nevű tartomány, ahol a zsidók teljesen asszimilálódtak. A hegyek között lakók nomád életet folytatnak, a vallási tradíciókat és törvényeket megtartják nagyjában, egyébiránt tudatlanok, de különösen büszkék arra, hogy fiai a Sziríába száműzött „10 törzsnék” (aszeresz hasvótím).

Az új kormány azt ígéri, hogy rendet csinál. Reméljük, hogy így lesz.

A német zsidók helyzetéről

Berlinben az S. L. Cahen nagykereskedés november 1-én árja kezébe ment át. Ugyanezt jelentik az Aron & Comp. nagyipari áruházról is. Breslauban a Frenkel Gerson cég, amely 100 éve fennáll mint játékarúkereskedés, most ugyan csak el lett kommunizálva, illetőleg gleichschaltolva.

A frankfurti bíróság egy 82 éves zsidó embert „államveszélyes” kijelentésekért öthónapi fogházra ítélte. Az „enyhe” büntetés, a törvényszéki szakértőnek köszönhető, aki megállapította, hogy a vádlott nem egészen épelméjű.

Megdöbbenő statisztikát olvassunk a német-zsidó nyomorról, azaz kapcsolatban, hogy ebben az évben is megindítják a téli segélyt. Tavaly 83,000 ember részesült ebben a segélyben. Tekintettel arra, hogy kb. 410.000 zsidó lélek van, a fentemlített szám azt jelenti, hogy minden ötödik zsidó rászorult segélyre. A folyó évben még sokkal rosszabb a helyzet és azért csodálnunk kell azt a lendületet, amellyel a német zsidók a téli segélyakeiót megindítják és az összejöveteleken óriási plakátokon szerepel a Tóra szava:

Modern fűzőket, melltartókat jutányos áron készítek.

Sternné,

Budapest, VII., Síp-utca 6. II/1. líft.
Telefon: 1-354-60.

A poseni gaon életéből

Elbeszélés a XIX. század elejéről.

4

Öreg korában a poseni gaont egy másik sértes érte, amikor arról volt szó, hogy Vlnában kiadják a Talmudot. Ő megtiltotta, hogy 15 esztendőig valaki a gemóret újra kinyomassa, hogy ez idő alatt a kiadással járó óriási költségek, a vilnai nyomdászoknak megtérüljenek. A konkurrens slavitai nyomdával azt kezdte híresztelni, hogy a gaon visszavonta ezt a tilalmát. Ennek következtében újra megújította ezt az iszúrt, amire a slavitai nyomda azt híresztelte, hogy a vilnai nyomda megvesztegette az ő fiát Reb Slajmajt és ennek hatására történt a vilnom megújítása. Ez az aljas rágalom rendkívül lesújtotta, de nem tehetett ellene semmit. De nemsokára olyan eseményről kezdtek beszélni, amely bizonyítékul szolgált arra, hogy az ártatlanok meggyanúsítását néha nyomón követi a megtorlás. A slavitai nyomda két tulajdonosa ugyanis rettenetes éveket ért meg. Azt a vádat emelték ellenük, hogy a templomban felakasztották egy lezüllött rokonukat, amiért az egyiket, aki már 70 éves volt, vesszőfuttatásra ítélték, aminek következtében elvérzett, a másik pedig Szibériába lett száműzve és ott halt meg.

Bár ő mindig tiltakozott az ellen, hogy csodátévést tulajdonítsanak neki, mégis, szerte-széjjel csodás történeteket meséltek vele kapcsolatban. Az egyik legenda például azt mondja: Egyszer Posenből kocsin egy szomszédos városkába utazott. Visszatérteben elérkezett egy faluhoz, amelynek határában munkások dolgoztak, akik amikor meglátták az öreg, nagyszakállú zsidó embert, megtámadták magasraemelt kaszákkal. Erről nem tudott senki. Amikor a gazdájuk arra ment, azt látta, hogy munkásai úgy állnak, mint szobrok, meredten, fölemelt kaszákkal és amikor azt kérdezte tőlük, hogy mi történt, egyik sem felelt, mert megnémultak. A birtokos azonban mégis megtudta, hogy mi történt, utána vágatott a rabbinak és arra kérte őt, hogy bocsásson meg az ő durva embereinek. Ő kijelentette szelíden, hogy nem tudja, miről van szó, lehet, hogy a jó I'ten megbüntette rossz szándékukat, de ha a gazdájuk érdemeseknek tartja őket, hogy helyettük bocsánatot kérjen, a jó I'ten is bizonyára megbocsát nekik és nyugodtan haza mehet. Így történt.

Hogy a vallásos érzést a máshitűnél is becsülte, mutatja a következő eset: El kellett utaznia valamilyen közügyben. A város határáig ért, amikor

megállította a kocsi és azt mondta kísérőjének, hogy vissza kell fordulniok. Mikor azután otthon megkérdezték, hogy mit tegyenek, azt mondta; hozzanak egy új kocsi. Ugyanis azt látta, hogy a kocsi a határban levő fészület előtt nem emelte meg kalapját, már pedig ő nem bízza életét olyan emberre, akiben nincsen vallásos érzés.

Amikor 1833-ban megjelent a rendelet, amely a poseni hitközségnek egyesületi jogot adott, elrendelte a köteles iskoláztatást és a katonai szolgálatot a zsidók tetszésére bízta, a poseni zsidók ünnepléyes i'tentiszteletet rendeztek a tartományi elnök jelenlétében, a gaon hazafias tartalmú beszédet mondott, ami után átnyújtották neki az állampolgári oklevelet.

1835-ben Varsóba utazott, fiának R. S'müélnak esküvőjére. Valóságos fejedelmi tiszteletadásban részesítették. Öt napi tartózkodás után hazafelé indult, 400 kocsi kísérte a város határáig. Ez volt életének utolsó fénypontja. Hazajövet egyre gyengült, fiatalkori betegségei kiujuhtak, hozzájárult szenvedéseihöz az a körülmény is, hogy elhunyt második felesége, aki őt 4 évtizeden keresztül gondosan és hűségesen ápolta. 1837. kezdetén ágynak dőlt, az év szeptemberében benuulás állott be, beszélni sem tudott, csak nagynehezen mondott oméni a bróhók után, az i'tentiszteletük során, melyeket szobájában rendeztek. *Jajmkipür* ünnepén, mintha jobban lett volna, de 3 napra rá, 76 éves korában kilehelte lelkét. Elhunytá páratlan részvétet keltett. Újságok írtak róla. Prózában és versben megsíraták és a hitközség, kegyelete jeléül, 22 éves múködésének elismerésül megválasztotta fiát R. Slajmaj Égert utódjává. Végredele visszattik-rözi igénytelen és fenkölt lelkét. Azt rendelt, hogy 4 héten belül töltsék be állását, halálát közöljék tanítványaiival, hogy azok tanuljanak misnájost érte. Heszpedet ne tartsanak felette, csak annyit említsenek meg koporsójánál, hogy 15 éves korától kezdve, magy fájdalom között tanult Tórá. Sírkövén csak az legyen: „Itt nyugszik Akivó Éger, szolgája az I'ten szolgáinak Friedlandban és Posenben”. Azt kéri, hogy Jahrzeitjén ne börtöljenek gyermekei, hanem csak tanuljanak. Idősebb gyermekeit kéri, hogy gondoskodjanak fiatalabb testvéreikről és a leányokat vallásos emberekhez adják nőül.

Művei, a talmudra és a misnájoszra vonatkozó megjegyzések s fejtegetések, továbbá responzumok. Végredelelel meg hagyta fiainak, hogy a responzumok kiadásánál hagyják ki azokat a hízelgő jelzőket, amelyeket a hozzáfördulók használtak vele szemben. Élete és működése a hamisítatlan zsidóságnak el nem muló értéke. (Vége)

Eredeti angol szövegkülönlegességek **Kazár Nándor**
posztókereskedőnél V., Deák Ferenc utca 14. — Szombaton zárva.

Menyasszonyi ajándékok, óra és ékszerárak legmegbízhatóbb vétel és eladási forrása **GESTETNER IMRE**,
Ujpest, Király-u. 47. Budapesti telefon: 2-945-60. Ékszertőzsdetág.

Orth. **כשר** kakaó és csokoládé a legfinomabb kivitelben

Keksz, levestészták és ostyaárak. Diabetikusok részére „levégő” kenyér. Elsőrendű dessert és különlegességek.

WEISZ MÓR

orth. kóser keksz, kétszersült és süteménygyára Budapest, VII. Dob-utca 22. - Telefon: 1-423-65.

Széljegyzetek

A rotterdami főrabbi, dr. David, egy külföldi lapban nagy meglepéssel közli, hogy Hollandiában nincsenek pártviszályok. Valóban, Hollandia hitközségeinek életét nem dűlja fel semmiféle *machlajke*. Nem viszálykodnak a cionisták az asszimilánsokkal, sem a neológok az orthodoxokkal, sőt reformkiséretek sem voltak ott a zsidó vallás terén, mint más országban. Ezek után az ember azt hinné, hogy Hollandia zsidó értelemben ideális ország, hisz például a szombattartó kereskedőknek meg van könnyítve a szombattartás, mert vasárnap dolgozhat. Azonban éppen Hollandia példája mutatja, hogy maga a béke nem áldás, ha nem előzi meg az igazság. *A béke maga: a nemtörődőség megnyilatkozása is lehet.* Ott nem volt harc, de valódi orthodoxia sem. Ezt annak ötletéből mondjuk, hogy most megláttuk egy külföldi lapban egy újonnan megválasztott hollandi konzervatív főrabbi arekéjét, — *teljesen borotvált* és olyan a habitusa, mint nálunk egy katolikus papnak...

A „Pesti Hirlap”-ban a koldusügylet rendezni akaró rendelettel kapcsolatban olvasható: „Azonban a legtokéletesebb hatósági szervezés sem pótolhatja az emberi — szívet. A mult időkben az ország társadalma s főként a nők körében divat volt a *titkos jótékonyág*. Majdnem minden jómódú családnak megvoltak a maguk *házi szegényei*, akiket az urinök koronként meg is látogattak s gyakran oda-vitték a segélyt, a pénz-adományt, vagy orvoságot a *szemérmes szegényekhez*. Ez az osztály nagyobb nyomort képvisel, mint a nyilvános és hivatásszerű koldusok serege. *Fölkeresni* az igazi nyomort, megbizonyosodni a szükségletekről: ez az áldásos munka, amit a hatóságok magukban nem végezhetnek el.” A fejtegetés azt mutatja, hogy a titokban való jótékonyág, a *maton b'szészer*, amelyről oly gyönyörű fejtegetéseket olvasunk a zsidó morál-irodalomban, az általános erkölestán szerint is a legszebb formája a jótékonyágnak. Hogy pedig a szegénylős szegény embernek nehezebb sora van, mint annak, aki már nyilvánosan könyöradományt gyűjt, azt talmudi bölcsesink úgy fejezik ki: „Aki rászorul másakra, az úgy érzi, mintha az egész világ elsötétednék fölötte”. (*Ajlam chósach baadaj*). A szegény

Lebovics pozsonyi dájon

Pozsony-Bratislava, nov. 15. Futótűzként terjedt el mult csütörtökön este városunkban a híobhír, hogy Lebovics rabbi nines többé az élök sorában. A megdicsőült, aki 58 éves volt, az agg zentai szefard főrabbi fia és a főt. esornai főrabbi veje. Régebben Csornán működött alrabbiaként, majd a jókai hitközség főrabbiája lett és mintegy évtized óta fejtett ki áldásos működést mint a pozsonyi rabbinátus általános tisztelettel övezett tagja.

Pénteken délelőtt temették, impo-

zánosan megnyilvánuló részvét mellett, számos hitközség képviselével. A jókai és esornai hitközségek nagyszámú deputációval képviseltették magukat. Megjelent Sussmann Viktor rabbi (Bpest) is.

A gyászháznál *Wessely és Kalisch* dájonok, továbbá *Undorfer* chevra-rabbi búcsúztatták, majd a temetőben: *Schreiber Akiba* főrabbi nagyszabású heszpedben adózott a megdicsőült emlékének, utána *Kohn Farkas* esornai főrabbi megrendítően búcsúztatta kiváló vejét. **הנצי"ה**

R. Smüél Dóvid Krausz sárrétudvari főrabbi

Mély megdöbbenést keltő hírt közölnek velünk *Sárrétudvariból*. Az ot-tani hitközség főrabbiája, Krausz Sámuel, 44 éves korában váratlanul elhunyt. Özvegye és 6 árvája siratja. Csak öt esztendeig működött hitközségében, mely idő alatt kis jesivát is tartott és csakhamar megkedvelték egyéniségét, vallásosságát, a Tórában való ernyedetlen búvárkodását. Előkelő családból származott. Fia volt a legenyemihályi főrabbinak, a csengeri cadik pedig nagyapja volt. Azelőtt Újfehértón lakott, ahol mint balbósz is, idejét a Tóratanulásnak szentelte és *R. Sólajm Eliezer* ottani

Rebbe elismerését kivívta. Az aggasztán rabbi meg is jelent a levájon.

A temetés előtt megválasztották utódnak a kitünő rabbiképesítéssel rendelkező fiát: *R. Sólémt*. Az új főrabbi és öccse szívbemarkoló heszpedje után *Löwinger* földesi főrabbi búcsúztatta, majd *Briszk* biharnagyajomi főrabbi méltatta markáns vonásokban. Az orthodox központi iroda nevében *Rosenberg* püspökladányi főrabbi beszélt. A végtiszességen képviselve voltak a szomszédos hitközségek, így a debreceni hitközség is.

Stein Bernát újfehértói hitk. elnök vejét gyászolja az elhunytban. **הנצי"ה**

ember iránti irgalomnak egyik jellemző és találó kifejezése az a talmudi kijelentés is: „*Oni chósiv kamész* — a szegény ember úgy tekintetik, mint a halott”, csakhogy az eredeti szöveget így is lehet magyarázni: „*Oni chósiv* — a jobb sorsra érdemes szegény” olyan „*kamész* — mint a halott”, mert az nem tud magán segíteni, az nem tud könyörögni, az nem tud járkalni egyik helyről a másikra...

Lazaref moszkvai professzor megállapította, hogy az ember érzékszervei legfeljebb 130 évig él-

hetnének, utána egész biztosan megszűntetnék működésüket, azaz ha az ember elérhetné ezt a kort, betegség nélkül, akkor természet-szerűleg megvakulna. Ez a megállapítás emlékezetbe hozza a zsidó mondást: „Mindenkinek rendelve van az, hogy gazdag emberré legyen, csakhogy nem éri meg, előbb meghal.” A halál azonban bölésen van berendezve, mert a moszkvai orvostanár azt állapítja meg: hogy mindenkinek rendelve volna, hogy megvakuljon, de mielőtt ez bekövetkeznék meghal. De szerinte is: *120 évig egészségben élhetünk, s ez a fő...*

NEUVIRTH TESTVÉREK

ÓRÁS ÉS EKSZERESZEK
Budapest, VI., Király-utca 28. Telefon: 1-201-46.

Brillians, ékszerék, ezüst dísz tárgyak, gyertyatartók, menórák, serlegék, tórafelszerelések nagy választékban. — Olcsó árak. — Alkalmi vételek. — Saját műhely. — Brillians, arany és ezüst beváltás. — Szombat és ünnepnap zárva.

HIREK

NAPTAR

Sabosz Vajécze, Kiszlév 7
Gyertyagyújtás (Bpest): 3.50
שבת kimenetele „ : 4.45

— A szatmári főrabbi és a román király. Károly román király, mint a napilapokból ismeretes, nemrég Csehszlovákiában járt. Visszafelé utaztában több erdélyi város állomásán kiszállt a vonatból néhány percre, hogy a lakosság ovációját fogadja. Amidőn a király a szatmári pályaudvaron cerclét tartott, a keresztény egyházfők mellett ott állott díszes prémbundájában R. Jajlis Teitelbaum szatmári főrabbi is. A király észrevette a Rebbet, aki előlépett a sorból és hangosan elreccitálta a koronás fő látásakor vallásilag előírt benedikciót: „Bóriich atto Hasém Elaikénü melech hoajom, senószan michvajdaj l'hószor v'dom". A héber áldásmondás, látszólag elérzékenyítette az uralkodót, aki szívélyes mozdulattal melegen kezelt szorított R. Jajlissal.

— Duschinsky Mór מ"ר. Mélyen le-sujtva és megrendülve értesült a budapesti és békéscsabai orthodoxia arról, hogy a 46 éves R. Majse Arjéh Duschinsky, nincs többé az élők sorában. A megdöcölött, aki a hírneves R. Feivel Klein z. c. I. unokája volt, annak idején nagybátyjánál Duschinsky jelenlegi jeruzsálemi főrabbinál végezte tanulmányait Galántán, ahol a jesiva egyik kiválósága volt. A vallásos, nemes tulajdonságokkal felruházott talמיד-chochom, veje lett a múltévben elhunyt Binéth Gáspár nagynevű érsekújvári roshakohlak és Budapesten, majd 8 év óta Békéscsabán lakott. Mindkét hitközségben az orth. társadalom értékes tagja volt. Májusban valódi szimchó sel miczvó keretében ülte meg egyetlen fia barmiczvóját. Hónapok óta gyengélkedett ugyan, de a legrosszab-bat mégsem hagyta sejtteni, az utolsó

napokig szorgalmasan dolgozó férfit, aki a múlt hét elején megbetegedett, kedden felhozták kezelésre a fővárosba és pénteken — kilehelte nemes lelkét. A nagyszámú fővárosi, békéscsabai és érsekújvári közönség, mely a vasárnap Budapesten lefolyt l'vájón megjelent, legszebb tanujelét szolgálta az elhunyt nagy népszerűségének. Tiegermann békéscsabai főrabbi beszélt a koporsónál. Rajs-chajdes miatt bizonyos szordínót alkalmazott és röviden jellemezte az elhunyt nemes erényeit, különösen kiemelte a békéscsabai új mikvó létesítése körül szerzett érdemeit. Mindenható nyujtson vigaszt fiatal özvegyének és két árvájának. — הנצחיה

— Ciano gróf és a zsidó professzor. A Budapesten nagy népszerűségnek örvendett Ciano gróf olasz külügyminiszter, az osztrák fővárosban töltött ideje alatt felkereste a világhírű, magyar származású fülspecialistát, a zsidó Neumann professzort, akinek rövid idővel ezelőtt VIII. Edward angol király is páciense volt. Ciano gróf légző- és hallószerveit vizsgálta meg általánosságban. A vizsgálat eredménye kielégítő volt. — Amint hírlik, a professzor rövidesen palesztinai turista útra készül.

— Rambang egészségügyi szabályai, melyeket a múlt számunkban ismertettünk, a 16. és 17. pontban a fürdésről intézkednek. Legalább hetenkint egyszer fürdjünk. — írja Rambang — ne közvetlenül étkezés után, de éhesen sem. Először meleg vízben fürdjünk, aztán langyosban, még langyosabban, végül hidegben. Télen ne fürdjünk hidegben. Ne időzzünk sokáig a vízben, hanem mi-helyt izzadni kezdünk, hagyjuk el a medencét, álljunk hideg tuss alá és ezzel befejeztük a fürdést. Télen kedvező hatású a tuss után a testnek olajjal való bedörzsölése. Vízből kijövet, egészségi szempontból azonnal takarjuk be fejünket és öltözködjünk. Ne étkezzünk és ne igyunk hideg vizet mindjárt a fürdés után. Igen üdvös keveset aludni a fürdés után és csak azután étkezni.

— Edward király és az angol-zsidó frontarcosok. Londonban a napokban rendezték meg hagyományos ünnepélyüket a volt zsidó frontarcosok a háborúban elesett hősök emlékére. Az ünnepség keretében 8500 zsidó frontarcos vonult el a londoni Horse Guards Parade Field-en, Lord Milne marsall előtt, aki a tisztelgést fogadta. Harmincezer főnyi tömeg nézte végig az impozáns felvonulást. A katonai i'tentiszteletet dr. Hertz főrabbi és Gollop tábori rabbi vezették és azt a londoni rádió is közvetítette. Az „Adajin Ajlom” zoltárhimnuszot a skót gárda zenekara játszotta. Este bankett volt az Albert Hallban, amelynek keretében olvasta fel Neville Laski, a Board of Deputies elnöke, a király üzenetét a zsidó frontarcosoknak: „A király köszönetét fejezi ki ezen megnyilatkozás összes résztvevőinek a lojalitás és jókívánságok biztosításáért, amit nagy becsben tart Öfélése.” Ezután Reading márki (a volt indiai alkirály fia) szólalt fel.

— A bpesti orth. Leányegyletben (Dob-utca 35. II.) folyó hó 21-én szombaton délután 3 órakor Oppmann Irén és Schwarz Irén tartanak előadást. (Legutóbb Ausch Eszter, Deutsch Mira és Schäffer Rózi adtak elő.)

— Adomány. Duschinsky jeruzsálemi főrabbi jesivája részére felajánlott 10 pengő: Lessinger Ernő úr, Csehimind-szent.

— A pozsonyi jesiván a „charifüszchevro” gabejaivá választottak: Schächter J. M. (Ózd), Kohn B. (Vásárosnamény), Friedrich M. S. (Homonna).

— Szombathelyen a Stadler-féle beszahamidrosban szombat este Bovo Bászró traktátusára m'lave malkó szijumöt rendeztek. Stein M. egyleti rabbi magasröptű hadronja után még Holländer József és Klein Gyula ig-tanító mondtak Tóraigéket.

— Újfehértóról jelentik: Chesvon 22-én, szombaton volt a háború éveiben itt lakott belzi Rebbe z. c. I. Jahrzeitja. Ebből az alkalomból a Tiferesz Bachurim szombat este Rajshasónó traktátusára szijumöt rendezett, m'lave malkó keretében. Silberstein Zoltán, a váci gaon z. c. I. unokája szép hadront mondott, majd Stein B., Josefovits H., Kupferstein M., Gelbmann B., Goldstein J., Roth Z., Klein H., Farkas J., Silberstein D. és Pável M. Tóraigéi következtek. A rendezés Grosz S. és Zelmanovits S. érdeme.

1a orth. kóserkolbász 2 P.

5 kg rendelésnél utánvét mellett, frankó. Buchinger Frigyes Szombathely, Thököly-utca

PARÓKA

különlegességek
Modern és tartós kivitel
Tartós ondolás, alakítások
Olcsó árak

ALTSCHÜLER
BUDAPEST, VII, CSÁNYI U. 12
(Király utca sarok)

Telefon: 1-310-79.

— A budapesti orth. Chevra Kadisa előjárósága, legutóbbi ülésén, az előjáróság tagját, Mayer Miksa gyarost megválasztotta a Bíró Dániel kórház kuratóriuma alelnökének.

— Péntek esti előadás. A budapesti T. B. VII. ker. csoportjának Garay-utca 48. sz. alatti helyiségében, ma, péntek este fél 8 órakor Fischer Ármin tart előadást.

— Tönkrement német-zsidó hitközségek. A gneseni hitközség, melyhez Rogow városka zsidósága tartozott, eladta a rogowi zsinagógát, mivel ott már csak egyetlen zsidó lakik. A königsbergi hitközség eladta a kerületéhez tartozó Cramz tengeri fürdő zsinagógáját. A templomot 1911-ben építették a fürdővendégek számára, 60.000 márka költségen. Az utóbbi évek óta azonban zsidók nem látogathatják a kies Keleti tengeri fürdőt és így a zsinagóga nem lesz használva.

— Cuzisták garázdálkodása a szatmár-érmihályfalvi vonalon. Szatmárról jelentik: Véres incidensek történtek mult héten kedden éjszaka a vonaton, Szatmár és Érmihályfalva között. A bukareszti cuzista kongresszusról visszatérő utasok súlyosan inzultálták a vonaton utazó zsidókat. A szatmári pályaudvaron is véresre vertek több szatmári zsidót, az áthaladó vonatok barbár cuzista utasai.

— Elhunyt dr. Hajdu Marcel budapesti ügyvéd, a pesti neológia ismert vezérégyénisége. Impozáns részvétellel temették vasárnap.

x Felhívjuk olvasóink figyelmét jelen számunk ALBA kókuszsír hirdetésére.

x Jubadont orth. kóser fogkrém, amely a bpesti orth. rabbiság felügyelete alatt készül, az összes orth. fűszerüzletekben kapható. Ezt a prima fogkrémet, mely tubusokban kerül forgalomba, összes vallásos hittestvéreinknek ajánljuk. (Lásd hirdetését.)

Parókat legjobb kivitelben készít hullámosított hajból; javítást, ondolást olcsón vállal
HEISZ JENŐNÉ parókakészítő és női fodrász, Budapest, **Király-utca 53.**

Könyvkereskedésemet Király-utcából Dob-u. 36 alá helyeztem át.

Ebből az alkalomból áraitam lényegesen leszállítottam. — Machzorok német fordítással 60 filléres árban.
MÜLLER, héber könyvkereskedő,
Dob-u. 36.
(Az orth. hitközség székházával szemközt.)

**Legolcsóbb,
legízletesebb
orth. כשר
házikoszt**

**Wesselényi-utca 18.
(Kazinczy-utca sarok)**

**Weisz
Mendel
éttermében.**

Telefon: 1-442-75

Négyfogásos menü:

leves, hús, főzelék, tészta P1.40

**Halfélék
minden időben**

**VII. Wesselényi-u. 18
(Kazinczy-u. sarok)
Címre ügyelni!**

— A „ZSIDÓ ÚJSÁG” SZERKESZTŐSÉGE augusztus 1. óta, mint annak idején bejelentettük, a VI., EÖTVÖS-U. 26/c. alatt van. Ennek dacára, levelezéseikben számosan még a régi címet használják, ami a postai kézbesítésben késedelmet idéz elő. Ugyancsak megváltozott a jelzett idő óta, telefonszámunk is, amit annál inkább kell hangsúlyoznunk, mivelhogy a telefonkönyvben még a régi szám szerepel. **ÚJ TELEFONSZÁMUNK: 123-808.** Felkérjük a közönséget, szíveskedjék ezen, a lap élén is olvasható változásokra figyelemmel lenni.

— Pestújhelyen a vallásosabb értelműek saszechevra-egyesületbe tömörültek. Előadó rabbijukká Brisk Salamont választották meg.

— Főrabbi a frontarcos zászló avató szónoka. A felekezeti béke és egyetértés hatalmas demonstrációja jegyében zajlott le e hó 8-án vasárnap Sárospatakon az Országos Frontarcos Szövetség zászló szentelése. Jóleső érzéssel regisztrálhatjuk, hogy a felekezeti türelmetlenség és jelszavas politika korában a Frontarcos Szövetség főrabbit kért fel avató szónoknak. Frontarcos zászlóról lévén szó, az ünnepség rendezői az összes sárospataki lelkészek mellőzésével, csupán csak frontszolgálatot teljesített idegen lelkészeket hívtak meg, s így nem a sárospataki, hanem a tolcsvai főrabbit, Kornitzer Akibát — aki szintén hadviselt volt — kérték fel az ünnepi szónoklat megtartására. Az ünnepséget Novák sárospataki főiskolaigazgató nyitotta meg, majd a budapesti Frontarcos Szövetség magasrangú katonai kiküldöttje beszélt. Utána Kornitzer Akiba tolcsvai főrabbi tartotta meg nagykoncepciójú beszédét. „A szörnyű világégésből, mondotta, amely annyi embert és emberi értéket pusztított el, legalább azt a nagy tanulságot vonjuk le a ma számára, hogy amint annakidején a veszedelmek összekovácsolták az ellentéteket és egy sorba állítottak minden embert a haza védelmében, akárhol is imádták istenét, úgy a mai lát-szólagos békében is a hamisíthatatlan frontarcos szellemet, az emberiség legnagyobb értékét: az összetartást, tegyük vezérelvünké. Ne legyen első- és másodosztályú polgár. Ne legyen ebben a hazában keresztény, protestáns és zsidó, akkor, ha az egyetemes érdekek csak egy típust követelnek: a magyar polgárt...” A főrabbi megrázó erejű szövegét lelkes tapsal honorálta a több ezer személyre rúgó ünneplő közönség. A beszéd után elsőnek lépett a főrabbihoz: Fáy István főispán, Bernáth Aladár alispán, Rácz Kálmán országgyűlési képviselő s a többi katonai és polgári előkelőségek, hogy meleg kézzel köszönik meg a jeles szónoknak hatásos beszédét.

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetéseks díjazása: Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér. Allás-
keresőknek 10, ill. 20 fillér. Legkisebb
hirdetés díja 2 pengő. **Az összeg előre
küldendő be;** lehet 10 filléres levélbél-
lyegekben is. Jelígs levelekhez 20 fill-
lér bélyeg mellékelendő.

A berhidai aut. orth. izr. hitközség
december 1-i belépésre kántor-metszőt
keres. Javadalmazás: havi 50 pengő,
lakás, kert, évi 4 q tűzifa, s'chitó, s
esetleges mellékkereset. Ajánlatok csak
magyar állampolgároktól kértetnek: **Spit-
zer Sándor** hitk. elnök címére, **Berhida,**
Veszprém-megye.

Bész Jákob-iskolát végzett tanítónőt
keresünk, napközi gyermekotthon veze-
tésére. Pályázatok legsürgősebben, az
igények megjelölésével, esetleg műkö-
dési bizonyítványok másolatával: **Be-
rényi József** iskolaszéki elnök, **Mezőkö-
vesd,** címre küldendők.

CSALÁDI HIREK

(Négy sorig P 4, azonfelül soronként P 1.)

Unger Lea Pápa, **Koth Gyula**
Paks-Pápa jegyesek.

Schlesinger Sárikát Tabról, el-
jegyezte **Rubinstein Pál** Balassa-
gyarmat.

Altmann Böszike Makó és **Ber-
liner László** Balatonszemes jegye-
sek.

Strauszman Sámuel és **Rosen-
baum Hansika** f. hó 22-én vasárnap
déli 1 órakor tartják esküvőjüket a
Kazinczy templomban. (M.k.é.h.)

Fuchs Sárika a biharkeresztesi
főrabbi leánya, nov. 24-én tartja
esküvőjét Biharkeresztesen, **Po-
vidló Miklóssal** Rákospalotáról.

Fischl Leát, Fischl Joáchim
ceetgyáros leányát Paksról, el-
jegyezte **Koppel Lajos** textilkeres-
kedő, Győr.

Galandauer Klárikát Csornáról
eljegyezte **Reisz Ernő** a pápai T. B.
alelnöke. (A pápai T. B. szívélyesen
gratulál.)

Wolvovits Éva Margitta és **Bux-
baum József** Cluj (Kolozsvár) nov.
22-én tartják esküvőjüket Oradeán
(Nagyváradon), melyre ezúton hív-
ják meg rokonaikat, ismerőseiket.

Dr. Szabolcsi Lajos főszerkesztő
mult szombaton ünnepelte Péter
fia barmicvá avatását.

Guttman Bélának eljegyzésé-
hez szívélyes mazelövót kíván:
T. B. Ujfehértó, Löwinger Sándor.

Legfinomabb kivitelű, divatos paró-
kák: **Altschüllernél,** Budapest, VII.,
Csányi-utca 12. (Telefon: 1-310-79.)

Apró hirdetések

PAPLAN! Pehely-, vatta- és gyap-
júpaplanok: Teicher J. Bp. Ker-
tész-u. 48. (Szombattartó cég.)

FÜSTÖLT libahús, Magyarország
legolesőbb beszerzési forrása:
Kornhauser Adolf, Debrecen,
Simonffy-u. 1.

HASZNÁLT ספרים, u. m. **Sasz,**
Türim, Moginim, שירה stb, állan-
dóan legolesőbban: **Moskovitz**
Adolf könyvkereskedőnél, **Deb-
recen,** Pásti-u. 2. (Válaszbélyeg.)

CIPÉSZSÉGBE azonnal felvétetik
hétszámra jó munkás, állandó
munkára. Szombaton zárva. Pol-
lák Vilmos cipész, Balatonfüred.
SADCHEN közvetít komoly, reális
alapon. „Válaszbélyeg” jelige.

NÉMET kisasszonyt, szerényet, jó
bizonyítvánnyal felveszek. Klein,
Bpest, Király-u. 89. III. 1.

26 ÉVES képzett bőrkereskedő be-
nősülne **chósev** családba. „Tajró
ügdülő” jelige.

VIDÉKI kereskedő jesivát végzett
20 éves fia **gyakornoki állást** ke-
res bármely szakmában. Melles-
leg gyermekek héber oktatását is
vállalja. „Jó megjelenésű” jelige.

KISEGÍTŐ melamednak, bőchür
jóré somájim kerestetik. Főrabbi,
Hajdúsámon.

VIDÉKI nagyvárosban, megalapo-
zott orth. cukrászda családi okok-
ból eladó, vagy bérbeadó. Szak-
képzetségre kitanítjuk. „Biztos
megélhetés”.

ÜGYNÖKÖT fa- és szén nagyban-
és kicsinybeni eladására keresek.
Günsberger, Bp., Kertész-u. 22.

GAZDAG amerikai háztulajdonos,
vallásos özvegy ember, 2 fiú és 2
leány (13, 12, 10, 1 éves gyermekek)
atyja, házasság céljából levelezne
35 évnél nem idősebb, intelligens,
csinos szőke vallásos nővel. Levél
és fényképértés után személyes
megismerkedés Magyarországon.
Ajánlatok „Chicago” jeligére. (40
fill. bélyeg.)

SZÖRME SZÜKSÉGLETÉT
STERN
ZÜCS
SZALONJÁBAN
ZEREZZE BE
Szombaton zárva.
BUDAPEST
DOROTTYA-UTCA 9.
TELEFON: 1-823-51.

Rendelések, átalakítások, prémezések
legfinomabb minőség és kivitelben.

NŐSÜLNE, benősülne 43 éves vallá-
sos magánhivatalnok. Jövedelme
havi 300. Nyolcezer P készpénzzel
rendelkezik. „Orthodox” jeligére.
SZÉPIRÁSU jól számoló gyakor-
lott hinc könyvelőnt keresek.
Liebermann, Üllői-út 10.

VIDÉKI orth. helyre kerestetik
kereskedősegéd, fűszer és gabo-
naüzletbe. Ajánlatok fizetés-
igánnyal. „Megbízható 1936” jeli-
gére a kiadóba kértetnek. (20 f. b.)

ÁRVERÉSEN vett modern **ma-
csez-gyártógépek,** melyek csak
egy szezonban lettek használva,
teljesen üzemképesek, nagyon ol-
csón eladók. Günsberger Árpád,
Pápa.

ROKONOM férje mint orosz ha-
difogoly Moszkvában, 10 év óta
nem adott életjelt magáról. Kinek
van ott jóismerőse, akinél levele-
zés által érdeklődni lehetne? Ga-
vallórosan meghonoriálnám. Cím:
Hochmann Bernát, Balkány.

HEIDEN JENŐ

OPTIKA—FOTÓ

Budapest, VII., Király-u. 21.

Telefon: 13-81-10. ● Szombaton zárva.

BECKERT HUGÓ

parókakészítő specialista

A legújabb modellek
állandóan raktáron.

Budapest, Dob ucca 27

(Skrek-ház) Mérsékelt árak!

Meisels könyvkereskedő

és talisz-szövőde

Rombach-u. 8. Templommal szemben.

Olcsó, finom taliszok beszerzési forrása,
taliszok javítása és tisztítása.

שמן ויה לחנוכה מארץ ישראל
engroh és detail a legolesőbban.

Leány és fiú
téli és átmeneti

KABÁTOK

dús választékban

SZÉKELY JENŐ

Petőfi Sándor-u. 9. és
Váci-utca 7.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

Springer, Bethlen Gábor utca 33.

אלהעמינע יידישע צייטונג

ביה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:

Groszberg Lipót ז"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS UTCA 26/C.
Telefon: 1-238-08. Csekk számla: 50.791.
Egész évre 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:

Groszberg Jenő

Korein Dezső: Kenyérkérdés az egész...

„Az én antiszemita-kódásom csu-
pán kenyérkérdés” — mondta egy
hivatásos zsidógyűlölő, egyik hit-
sorsosunknak. És ezt az antiszemi-
tizmusról szóló megállapítást sok-
szor halljuk a tulsó oldalon még az
indifferens vagy liberális kereszté-
nyek részéről is. Szép kis kenyér-
kereset a zsidógyűlölet.

Igaz ugyan, hogy a gazdasági,
társadalmi és politikai téren, min-
den módon súlyos áldozatokkal is
meg kell oldani a legsürgősebb kér-
dést, mindenki számára a minden-
nap kenyerét, de: csak a be-
csületes munkával járó kenyérke-
reset kérdését. Hová jutnánk azon-
ban, ha a zsebtolvajok, rabló-
gyilkosok és egyéb bűnözők, azzal
állnának elő, hogy az ő „foglalko-
zásuk” csupán kenyérkérdés? Hát
a felekezeti izgatás, a zsidóság be-
csületesnek és nyugalmának elrab-
lása, emberi méltóságának arcu-
csapása, vagyonának és életének
veszélyeztetése, holmi ártatlan „ke-
nyérkérdés”?

Hová sülyedt a XX. század em-
bere, ha a büntetőtörvénykönyvbe
ütköző közönséges bűncselekmény
által szerzett kenyeret legális és
természetes keresetnek minősíti?
Micsoda lelketlenség kell ahhoz,
hogy valaki természetesnek találja
másvallású embertársának lefoko-
zását és az ellene szított gyűlölet
által megszerzett anyagi előnyöket
amelyeket azután egyszerűen cini-
kusan kenyérkérdésnek minősít?
Sajnos ezt már úton-útfélen hall-
juk és pedig oly hangon, mintha
ezzel az állapottal ki kellene bé-
külünk és abban megnyugodnunk,
hogy az antiszemita-kódás, a zsi-
dógyűlölet, ártatlan valami: semmi
más, mint egyszerű, kenyérkérdés...

Amellett állandóan izgat elle-
nünk a szélsőjobb oldali sajtó és a

sötétben bujkáló antiszemita de-
magógia. A legizléstelenebb durva
plakátok, röpiratok és röpcédulák,
grotesk figurákkal ellátott levele-
zlapok valóságos kollektívája ju-
tott birtokunkba, amelyek mind-
egyike a büntetőtörvénykönyvbe
ütköző cselekményt képezi.

Hol az ügyesség mostanában? És
ha már hivatalból nem járunk el a
méregkeverők ellen, amint azt kel-
lene, miért nem leszünk mi, pótm-
magánvándorok? Meddig tűrjük azt
a szégyenteljes állapotot, hogy
minden lesipuskás, panamista vagy
volt bolsevista felecsap antiszemita
agitátornak és sáros csizmáját
büntetlenül belénk törülheti?

Mindenek fölött pedig tudják-e a
tisztelt szélső jobboldalon, hogy
ezekkel a durva felekezeti izgatá-
sokkal mennyit ártnak az ország-
nak? Vagy ez már nem számít?
Csak a féktelen zsidógyűlölet a
fontos? Már most felvetjük a kér-
dést: szabad-e egy jogállamban,
ahol a felekezeti- és osztályizgatást
tétéles törvények büntetik, ily lé-
lekgyűjtogatást büntetlenül foly-
tatni?

A felekezeti gyűlölködés és társa-
dalmi szétválasztás iparosait példásan
és igen szigorúan kellene megbün-
tetni

hogy egyszer és mindenkorra el-
menjen kedvük az általuk oly ter-
mészetesen beállított „kenyer-
keresettől”? A belbékére az ember-
iségnek ma még jobban szüksége
van, mint valaha. Mert mint sajná-
lattal tapasztalhatjuk, minden civi-
lizatórikus törekvés dacára, a szét-
húzás és gyűlölködés gonosz sze-
lemléből felülkerekedett a társa-
dalomban és minden vonalon érez-
teti romboló hatását. Már pedig a
békétlenség a kulturális alkotások

legnagyobb ellensége. Ott ahol a
társadalmi és felekezeti villongások
ütik fel fejüket, nincs talaja a kul-
turmunkának. Az országnak pedig
talán soha nagyobb szüksége nem
volt a kulturálényre, mint ma.
Csak felsőbbrendű műveltségünk-
kel, szabadságszeretetünkkel, pol-
gári jogegyenlőségünkkel és jog-
rendünkkel biztosíthatjuk ré-
szünkre a művelt nemzetek rokon-
szenvét.

A művelt hazai közvélemény fe-
lekezeti különbség nélküli szomorú
rezignációval nézi ezeket a lel-
ketlen agitációkat és különféle for-
mában követeli a társadalmi béke
helyreállítását.

Ezt az antiszemita elleni tan-
ulmányom terjesztése alkalmával
saját tapasztalatomból és a töme-
gesen beérkezett levelekből jóleső
érzessel konstatáltam. A magyar
nemzet lovagias felfogásától telje-
sen távol áll a felekezeti gyűlölet
vak indulata. A magyar nép türel-
mes, böles és békeszerető. Politikai-
lag érett és felforgatásokra nem
kapható. Amit nálunk a felekezeti
békebontás terén látunk, kívülről
beesempesztett dugárú, amely ideig-
óráig zavarhatja a társadalom nyu-
galmát, de előbb-utóbb lekerül a
napirendről. A magyar nemzetnek
vigyázni kell a belbékére és óva-
kodni kell a külföldi tévitanok és
izgató anyagoktól, mert a mi évez-
redes alkotmányunk teljesen egyen-
értékű az angol Magna-Chartával.
Ezt a nagy erkölcsi értéket nem
szabad a zsidógyűlölet sátáni mun-
kájának kiszolgáltatni, csak azért,
hogy a szájhősöknek minden fel-
forgatásra kapható sötét társasága
„kenyerkeresethez” jusson. Ettől a
beestelen kenyérkeresettől meg kell
fosztani az antiszemita vámszedőket.